

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Sermones prestantissimi viri Roberti de Latio: ordinis
Minoru[m] sacre theologie professoris: pontificis
Aquinatis**

Caracciolo, Roberto

Lugd., Anno d[omi]ni. M.ccccxiiij. vi. no. Maij.

In natiuitate d[omi]ni n[ost]ri iesu christi. de possibilitate qualitate [et]
iocu[n]ditate in carnationis verbi dei. Sermo. xxiiij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70607)

De natiuitate dñi.

da iniuria creatiois? Nascit xps paru-
lus: humilis: pauper: iugēs in precepto
p salute hoim: et ecce blasphemaf. Nō
est hec via vt eius grā nos dignos red-
damus. Inquit em̄ ap̄ls ad Roma. xij.
Abijciamus opera tenebrarum et indu-
mur arma lucis: vt i die honeste ambu-
lemus. Nō in comestationibus et ebue-
tationibus: nō in cubilibus et impudicijs
nō in cōtentōe et emulatione: sed indui-
mini dñm nostrum iesum xpm. Eadem
nāq; in xpo factū esse: qđ in ppheta p
Johannē allegata cōtinebat. Dumles
em̄ qui p valles itelligunt impleti sunt
bonis spūalibus. Mōres qui sunt sup-
bi tyranni: sicut fuit Herodes: Nero:
Domitianus: Diocletianus: et alij xpm
persequētes humiliati sunt. Corda pra-
ua directa sunt: sicut fuit in Maria ma-
gdalena peccatrice. in Mattheo publi-
cano: et ceteris ad xpm cōuersis. Corda
aspera et contra christum indurata mol-
lificata sunt et deducta in vias planas:
sicut patet in Paulo. Si ergo christus
est qui grām donat: rebelles repunit:
pctā dimittit: et duros sua pietate molli-
ficat: ipsum amare: ipsum timere tene-
mur: et dignū sibi habitaculū in nostra
mente preparare. ¶ Tertio p̄dicabat Jo-
hānes salutis noticiā qñ dicebat: Vide-
bit omnis caro salutare dei. Lu. iij. Ebi
Chrys. ait: Ostenditur hic qñ ad fines
mūdi diffundet euangelij virtus atq;
cognitio. Greg. in homel. ait: Ois caro:
id est ois hō salutare dei. i. xpm in hac vi-
ta videre nō potuit. Prop̄ha ergo oculū
ad extremum iudicij diē rēdit: quā-
do hūc oēs et electi et reprobī pariter vi-
debūt. hec Greg. Nos itaq; qui xpm per-
fidem videmus conemur ita seruire vt
mereamur ipm aspiciere gliosum cū ple-
nitudine oim n̄roz desiderioū in felici
illo regno: in quo ipse viuūt p infinita se-
cula seculoz. Amen.

¶ In natiuitate dñi n̄ri iesu xpi: de pos-
sibilitate qualitate et iocunditate incar-
nationis verbi dei. Sermo. xxij.
¶ Iesus letāter nascit. Fructus. xxij.

Euāgelizo vo-

bis gaudium magnū qđ
erit oī pplo: qz natus est
vobis hodie saluator: mū-
di: qđ est xpus dñs: in ciui-
tate dauid. Scribunt hec verba Lu. ij.
et in euāgelio prime misse huius sacra-
tissime solennitatis. Dies hic celeberris-
mus dilectissimus in xpo iesu summa cum
deuotione est excolendus: in quo scā m̄
ecclia recolit mysteria iocūditissima na-
tiuitatis saluatoris nostri iesu xpi. Quid
namq; dulcius pot̄ audiri: qđ iuauius:
qđ ve mirabilius: qđ qd iesus xps filius
dei in bethleē nascit? Currite gētes et ve-
nite oēs cū pastoribus ad vidēdū dei fi-
liū p nobis pctōibus in p̄sepe natum.
Hoc sit nobis hodierna die studiū ma-
gnificētia vt natiuitatē iesu xpi pie ar-
denter atq; affectuose contēplari velis-
mus. Inuigilet sensus n̄ri: et puerulum
xpm iesum suscipiamus reuerēter. De qđ
in p̄nti sermone dicere volētes fructum
pponimus: qui est. Iesus letāter nasci-
tur. Qđ angelus testificatus est in ver-
bis ppositis in themate: in qbus nascē-
tis xpi gaudiū expūim. Ebi et nos tria
mysteria cōtemplabimur.

Primum dicitur incarnationis possi-
bilitas.

Secūdo dicitur natiuitatis qualitas.

Tertio dicitur natiuitatis iocūditas.

¶ Quia incarnatio xpi est possibilis. Cap. s.

¶ Quidm̄ mysteriū dicitur incarna-
tionis possibilitas. In quo
explicemus p̄tra nōnullos
impie sentiētes qđ deū icar-
nari fuit impossibile. Qđ autē
hoc sit falsum pz: qđ suū oppositū est ve-
rum. Et hoc tangit a doctozibus. videly
sc̄to Tho. et beato Bona. in. iij. sen. di. s.
ar. s. q. s. et pbat ipsuz possibile esse icar-
nari tribus rōnibus.

Primo rōne oipotētē.

Secūdo rōne excellētē.

Tertio rōne pueniētē.

¶ Primo pbat rōne oipotētē. Nam de-

cū sit oipotēs: pōt oē illud qđ nec p̄tra:
dictionē includit: nec aliq̄ defectū in
deo ponit. S̄m illud Lu. j. Nō erit ipos:
sibile apud deū oē verbū. Sed deus hu:
manā naturā assumere nec includit con:
tradictionē: nec in deo aliq̄ defectum
ponit. Nā diuinā naturā vniri humane
in vnitāte p̄sone nō est aliud q̄ diuinā
p̄sonā q̄ ab eterno fuit hypostasis respe:
ctu diuine nature: esse hypostasis respe:
ctu humane nature in tpe. Hoc autē non
dicit aliquā impfectionē: sed potius di:
gnitatē ⁊ nobilitatē. Sicut em̄ cū deus
sit ens ab eterno: in nullo sit derogatio
bonitati sue: dū est causa bonitatis crea:
ture create in tpe: quis bonitas create
lōge sit inferior: bonitate increata. Sic
etiā p̄sona filij dei cū sit hypostasis itel:
lectualis ⁊ sp̄ialis ⁊ increata ab eterno
in nullo derogat si sit hypostasis rōna:
lis nature create i tpe. Et quēadmodū
deus de nō create sit creās i actu absq̄
aliq̄ sui mutatiōe vel inuatiōe: sed so:
lū facta mutatiōe ex parte nature crea:
te: sic p̄sona filij dei q̄ nō erat hyposta:
sis humane nature in actu: h̄ esse eius
hypostasis absq̄ aliqua sui mutabilita:
te solū facta mutatione ex parte nature
assumptē. Et quēadmodū deus est in
creatura p̄ essentia ⁊ p̄ p̄ntia ⁊ p̄ poten:
tia ⁊ in nullo depēdet ab illa: sed poti:
us depēdet creatura ab ipso tāq̄ a cā p̄ser:
uāte ⁊ sustentāte: sic de cū est i creatura
rōnali p̄ vniōnē nō depēdet ab ipsa: sed
potius ecōuerso: q̄ h̄ sustentari in illo:
sicut natura h̄ substantificari in perso:
na. ¶ Sēda rō d̄: excellētie. Nam vt ait
Dilarius. Plus pōt deus facere q̄ ho:
mo dicere vel intelligere. S̄ h̄ pōt di:
cere vel intelligere rōnabiliter deū hu:
manā naturā assumere: ergo multo ma:
gis de pōt hoc facere. Intelligat nāq̄
h̄ congruū fuisse deū incarnari. Zum
p̄pter sue potētie sapiētie ⁊ bonitatis
eminentē manifestationē: que quidē fa:
cta est in humani generis susceptione.
Zum p̄pter operū diuinorū excellentē
p̄sumptionē que est facta cū vltimū

coniunctū est primo. Tū p̄pter humilē
p̄cti solutionē ad liberationem hoīs ca:
ptiuit: q̄ sola p̄sona diuisa erat q̄ p̄pōde:
rabat toti humano generi. ¶ Tertia rō
d̄: conueniētie. Nā eorū est facilis vniō:
que adinuicē similitudinē habēt. Sed
h̄ est creatus ad similitudinē ⁊ imagi:
nē dei. vt d̄: Gēn. j. ergo humana naturā
ra diuine aliquo mō est vnibilis in plo:
na. Et si d̄: q̄ nulla pōt esse vniō inter il:
la inter que nulla est p̄positio: sed dei q̄
est infinitus ad creaturā q̄ est finita nul:
la est proportio: ergo nulla potest esse
vniō. Ad hoc dicendum q̄ duplex est
proportio. Una que attenditur in cons:
ueniētia ordinis. Alia que attenditur
in cōmēsuratione quantitatis. Cū ergo
d̄: q̄ omē vnibile est p̄portionabile ⁊ c̄:
dicendū q̄ verū est si intelligat de pro:
portione q̄ attendit in cōueniētia ordi:
nis. Si autē intelligat de p̄portione q̄
est in cōmēsuratione quātitatis: non
habet veritatē p̄ eo q̄ si aqua maris in:
finita esset: adhuc posset sp̄gia immer:
gi: sicut nunc immergeret. Et ideo suffi:
cit ad vniōnē p̄portio que p̄surgit ex cō:
ueniētia ordinis. Et talis est cōuenien:
tia que est inter creaturam rōnalem
⁊ deum: p̄ eo q̄ creatura rōnalis eo ip:
so q̄ est imago dei: nata est ordinari in
ipsa. Diximus qualiter doctores theolo:
gici possibilitatem incarnationis osten:
dunt: qđ a nobis nō est curiose inuesti:
gandum: sed mēte potius affectuose re:
colendum.

¶ Quo tpe ⁊ loco ⁊ qua paup̄tate xp̄s
natus sit. Cap. ij.

Secundum mysterium dicitur
natiuitas qualitas. In
quo considerare debemus
qualiter christus natus de:
scribitur ab euāgelista. Ex
cuius consideratione tres conditiones
xp̄i nascētis colligimus.

Prima d̄: tēporalitas.

Sēda d̄: localitas.

Tertia d̄: paup̄tatis.

¶ Prima cōditio dicitur tēporalitas:

In natiuitate dñi.

Designatur namq; in euangelio q; chri-
stus natus est Octauiani imperatoris
tempore. Qui vt scribit Suetonius et
Eutropius nat⁹ est in ueletrano oppi-
do. viij. kal. septēbris ex p̄re Octauiano
senatore et matre Actia nepte Julij ces-
saris genita ex Julia sorore: q; nupsit
L. Balbo. De quo refert plinius in. ij. hi-
storie naturalis: q; cū vrbem intraret ap-
paruerūt stelle circa solē in modū coto-
ne posite. Hic sedatis oibus bellis orbē
totū suo subiecit impio: cūctis inimicis
et turbationib⁹ romanorū deuictis. Re-
gnauit nāq; annis. lviij. duodecim cum
M. Antonio. et M. Lepido. et xliij. per-
se. Et vt dicit Solinus de mirabilibus
mūdi tps Augusti solū reptū est q; pluri-
mū arma cessauerūt et ingenia flo:uerūt
fuerūt em̄ tūc Horat⁹ Flaccus. Vergili⁹:
Quidius: Mæcer: Catullus veronēsis:
Terenti⁹: Varro. M. T. L. Apollodor⁹.
Valerius: Messala. Valerius maxim⁹:
et plures alij. Et autē dicit Orosius.
Octauianus victorē ab oriēte cū-
triplici triūpho urbem ingressus: tunc
pūm⁹ q; rēpublicā auerat: August⁹ est
salutatus. Et cū pacificū possideret imp-
periū edictū fecit vt describeret vniuer-
sus orbis vt sciret q̄t puincie: q̄t hoies
essent in toto orbe. Et dicebatur descri-
ptio: q; nūerus eorū qui censum ferebāt
redigebatur in scriptis: vt refert mag⁹
in histo. schola. Dicebat etiā p̄fessio: q;
quilibet offerens denarium suum p̄fesi-
di ponebat illum super caput suum: et
pprio ore p̄fitebatur se esse subditū ro-
mano imperio. Regnāte hoc imperato-
re p̄ssimo xps deus filius nasci voluit.
Hic Beda ait: Nascatur in carne dei fil-
lius sicut de virgine nat⁹ virginittatis
sibi decus ostendit esse gratissimum: sic
pacatissimo seculi tempore procreatur:
quia pacem querere docuit: et pacis se-
ctatores inuisere dignatur. Nulluz autē
maius potuit esse pacis indicium: q̄s to-
tum orbem vna descriptione concludi:
cum Octauianus augustus tanta. xij.
annis circa tempus dominice natiuita-

tis pace regnauit. Theophil⁹ s̄o ait: Cū
ueniens erat vt per christū cultus muls-
torū deorū deficeret: vnus deus colere-
tur: vñ vnus rex orbi imperasse describi-
tur. Nec existimare debemus regem res-
gū iesum xpm sub descriptione mundi
natū absq; mystica et rōnabili cā. Dicit
Origenes. Diligentius autē intuenti sa-
crāmētū quoddā videtur significari: q;
in tot⁹ orbis professione describi oportu-
it xpm: vt cum oibus scriptis sc̄ificet
ret oēs. Diego. in homel. inquit: Mysti-
ce aut nascituro dño mundus describitur:
q; ille apparebat in carne q̄ electos
suos ascriberet in eternitate. ¶ Secūda
conditio dñi xpi nascētis localitas. Na-
sci em̄ voluit in bethleem iude: ad quas
iuerat ioseph cū maria: eo q; esset de do-
mo et familia dauid s̄m Nico. de lyra:
q; inde oriundus fuit. vt d̄r. s. Reg. xvij.
et ioseph erat de genere dauid: sicut d̄r
Mat. s. Et non est alienū a p̄posito: q;
iesus xps natus est in tā humili loco: et
non in hierlin nec in maxima roma: q;
in oibus suis actibus se humilem exhi-
bere voluit. Hic bethleem elegit sue na-
tiuitati: hierlm sue passioni: vt per hoc
gloriam hoim confutaret: qui in ciuitate
ignobili nascens: in ciuitate nobili est
passus opprobriū. Et vt dicitur in quo-
dam sermone ephesini cōcilij. Si maxi-
mā romā elegisset ciuitate: propter po-
tentia ciuiū mutationē orbis terrarum
putarēt: si filius fuisset imperatoris po-
testatis autoritates imperatori ascribe-
rent. Sed vt humilitas xpi ostenderet:
et diuinitas cognosceretur orbē terras
rū transformasse: pauperulā elegit ma-
trem: pauperiorē et ignobiliorē patriā.
It̄ in signū perfecte victorie et vt suam
potestatem ostenderet: in ipsa roma q;
caput erat orbis statuit caput ecclē sue.
s̄m illud Esa. xlvj. Ciuitatem sublimes
humiliabit: et cōculcabit eam pes pau-
peris. i. christi. gressus egenorum. i. pe-
tri et pauli apostolorū eius. ¶ Tertia cō-
ditio dicitur christi nascētis paupertas
De q̄ ait Lucas. ij. c. Impleti sunt dies

marie vt pareret: et peperit filius suum
 primogenitū: et pannis eū inuoluit: et
 reclinauit eū in praesepio: quia non erat
 ei locus in diuersorio. Diuersoriū nāq;
 ēm magistrū in historia scholastica di-
 citur operimentū quod est inter duas
 domos: sub quo ciues ad colloquendū:
 vel propter aeris intēperie diuertebāt.
 vbi Joseph bouit: et asino praesepē fecerat.
 Mirare modo aīa mea q̄ extrema fuit
 paupertas regis celoz et oīm creatura
 rū nascentis. Audi Hieronymū ad mar-
 cellā de vībe secedenda dicentem: Quo
 sermone: qua voce speluncā tibi salua-
 toris exponā? Et illud praesepē in quo in-
 fantulus vagit: silentio magis q̄ in fi-
 mo sermone honorādū est. Vbi sunt las-
 te portae? Vbi aureata laquearia? Vbi
 domus miserorum penis et dānatorū
 labore vestite? Vbi ad instar palatij pri-
 uatorū extructe basilice: vt vile corpuscu-
 lū hominis preciosius inambulet et q̄si
 mundo quicq̄ non possit esse ornatus
 tecta sua magis silentio aspiciere q̄ celus?
 Berthe. Ecce i hoc paruo terre forami-
 ne celoz cōditor nat⁹ est: hic inuolut⁹
 pannis hic visus a pastorib⁹: hic demō-
 stratus a stella: hic adoratus a magis:
 hec ille. Et idē ad Eustochiū. Ille cuius
 pugillo mūdus cōcludit⁹: praesepis conti-
 netur angustia. O qd erat videre filius
 dei inuolutū pannis vagientē: lachry-
 mantē: pre frigore tabescentē? Eamus
 oēs queso cū pastoribus et dicam⁹ sibi.
 O angeloz rex dignissime: qui p nobis
 ad hanc necessitatem venisti: vt ex pau-
 percula marie i tuguriolo vilissimo nō
 habes vbi caput reclines: quid vis a
 nobis? Quid tibi persoluere possum?
 His aurū: vis argentū? Placēt tibi vel
 gemme vel iocalia vel preciosa queq; di-
 uertibilia? Et si forte ista spreueris que
 faciunt tantū ad ornātū pro tua necessi-
 tate domū acciperes ad habitandū:
 ligna et pannos ad calefaciendū. Et
 mox infantulus iste clamabit ardentē.
 O rationales creature nolo mundi diui-
 tias: nolo delicias: nolo magnificētias,

Ecce vestram carnem assumpsi. Puera-
 lus sum et pro vobis trigintatrib⁹ an-
 nis laborabo indefinēter in fame et siti:
 in vigilijs et peregrinationibus: in an-
 gustijs et persecutionibus: in plagis et
 vulneribus: in sanguinis effusione vsq;
 ad mortē. Si mihi placere cupitis qui
 vos ita diligo: peccata vestra mihi do-
 nata. Ille super humeros meos ponite
 dolentes in corde vestro de quibuscūq;
 cōmissis: et ego pro vobis satisficiam.
 Ego oīm penitentiā portabo. O huma-
 ni cordis duricia cur nō mollis: cur nō
 flexis: cur nō mouet ad vocē oīm salua-
 toris. Sunt nēpe hūane mētes gelate et
 ferro duriores: qm̄ xpm̄ paruulū clama-
 tem et dicentē: pctā deponite pctā depo-
 nite: quia propter peccata incipio pereg-
 rinari ad mortē non audiunt. Sed qd
 tu faciebas o virgo piissima: quando vi-
 debas in assumpta carne factū rem oīm
 tam infimo loco natū? Flebāt oculi tui.
 Que tantomagis eras pietate deuicta:
 quanto certior eras de altitudine secre-
 ti. Nempe humanus intellectus excogi-
 tare non posset qualiter virgo sacratis-
 sima puella et plena gratia: sui filij ardē-
 tissimā paupertatē desceuit.
 Quod omnes creature in christi natiuitate
 te signum iocunditatis ostenderunt,

Capitulum. iij.

Tertium mysteriū dicitur na-
 tiuitatis iocunditas. Nam
 natiuitas presentium letissi-
 ma debet esse animis q̄bus
 cūq; bene depositis. De qua
 et nos triplicem iocunditatem infere-
 mus.

Prima dicitur supernaturalis.

Secunda dicitur virginalis.

Tertia dicitur generalis.

Prima dicitur supernaturalis: que
 facta fuit in angelicis choris. Et quidē
 angelus vnus letus ad pastores descē-
 dit: qui vigilias noctis custodiebant su-
 per gregem suum: annūcians eis q̄ nas-
 tus esset Iesus: cū quo facta est multi-
 tudo magna celestis exercitus cātātus

gloria in altissimis deo &c. Et vt inquit Beda in homel. nunq̄ in tota veteris testamēti serie reperimus angelos: q̄ tam sedulo apparuerūt patribus: q̄ cum luce apparuerint. Sed hoc priuilegiū recte huic tpi est referuatū: qm̄ ero: tum est in tenebris lumen: & rectis corde leticia. hec ille. ¶ Secūda iocūditas dicitur virginalis. Suscepit equidē virgo gloriosa inestimabile gaudiū: cū vidit se peperisse sine corruptione: & sine dolore. Nec vt quidā fatue arbitrantur iacens peperit filiū suū nec obstetricū habuit adiutorū. Unde Hierony. aduersus Heluidiū. Nulla ibi obstetrix fuit: nulla mulierularū sedulitas ircessit. Ipsa p̄nis inuoluit infantē: ipsa & mater & virgo. Puto em̄ q̄ appropinquante hora partus sensit h̄go purissima tātam intellectus leticiā quantā nō senserat vnq̄ omnibus diebus vite sue: et oēs sensus eius spirituales & corporales quadā inenarrabili suauitate replebantur. Et eleuata super humanas vires in abyssum diuine contemplationis: ita cū immenso dulcore peperit filiū suū. Quem vt vidit natū: mox adorauit vt verū deū: et deinde illum ad se suscipiēs suo pectori strinxit: et pannis inuoluendo lacte suo purissimo pascebat. Audiuit & angelos contātes: vidit pastores cū admiratione venientes ad inquirendū de saluatore nato: quem ipsa parturierat: ipsa tenebat: ipsa tractabat. O gaudiū vere incognoscibile: cū h̄go gloriosa videbat oculis corporeis: quē sancti patres ceteriq̄ electi desiderauerunt inspicere: nec solū filiū suū sentiebat: sed suū ipsius & etiam dei filius esse intelligebat. ¶ Tertia iocūditas dicitur generatis. Nam dño nascente oēs quodāmodo creature vise sunt suo modo letari. Creatura nāq̄ pure corporea letata est: q̄ vt testatur Inno. in. Tpe illo quo rome longo tpe pax fuit: romani templū pacis pulcherrimū construxerunt: & ibi statuā Romuli posuerunt. Consu- lentes h̄o Apollinē quātū duraret acce-

perūt respōsus quousq̄ virgo pareret? Quō ipsi audientes dixerūt: in eternū durabit: q̄ virgo nunq̄ pariet. An̄ & in foribus templi titulū hūc scripserūt. Templū pacis in eternū. Sed in ipsa nocte qua virgo peperit tēplū fundit̄ corruit. Ubi mō est ecclia: q̄ scē marie noue dicitur. ¶ Secūdo letata est creatura corporea et lucida vt p̄dictus Innocē. papa dicit: In ipsa enim nocte natiuitatis obscuritas aeris in claritatem diei versa est: et in die natiuitatis domini tres soles in oriente apparuerunt: qui paulatim in vnū corpus solare redacti sunt: h̄ in historijs scholasticis dicit̄ q̄ hoc non fuit in die natiuitatis: sed ante p̄ aliquō tpe .s. post mortē Julij cesaris: qd̄ etiā eusebius in chronica asserit. Orosius h̄o dicit verba hec. Hora circiter tertia tpe liq̄do ac puro & sereno: circulus ad speciem celestis arcus orbē solis ambiuit: quasi venturus esset q̄ ipm̄ solem solus mundūq̄ totū effecisset et regeret. Ad- dit et Innocentius rē dignā miratu q̄ Octavianus imperator in tantū senatus placuit: vt ipm̄ p̄ deo colere vellēt. Qui se mortale intelligēs: immortalit̄ sibi nomen noluit usurpare. Ad illorū h̄o ipotunā istātiā Sibyllā pphetissā aduocat: scire volens p̄ eius oracula: si in mundo aliqui eo maior nasceret. Et cū in die natiuitatis dñi cōcilium super hac re cōuocasset: & Sibylla in camera imperatoris oraculis insisteret: in die media circuli nitens apparuit circa solē: & in medio circuli h̄go pulcherrima filiū gestās in gremio. Tūc sibylla hoc cesari oñdit. Eū aut̄ imperator ad p̄dictā visio- nē plimū admiraret: audiuit vocē dicē- tē: Hec est ara celi. Dixitq̄ ei Sibylla. Hic puer maior te est: ipm̄ adora. Et in camera in q̄ hec celebrata sunt: i honore scē marie dedicata est ecclia: q̄ vsq̄ hodie dicitur ara celi. Octavianus h̄o puer sibi monstrato myrham dedit: et deus de cetero vocari recusauit. ¶ Tertio letati sunt pastores inuenientes sicut dixerat eis angelus. Unde et nos

De templo
pax rome

De sancto Stephano. Sermo. XXIII

Omnes letari debemus et spūaliter iocundari: quia ait Leo papa in sermone. Saluator noster hodie dilectissimus natus est: gaudeamus. Neque enim loci fas est esse tristitie: ubi natalis est vite: que consumpro mortalitatis timore ingerit nobis de pmissa eternitate leticiā. Nemo ab huius alacritatis participatione secernit. Una cūctis leticie communis est ratio: quia dñs noster mortis peccatiq; destructor: sicut nullū a reatu liberū repperit: ita liberandis oib; venit. Exulter sanctus: quia appropinquit ad palmā. Gaudeat peccator: quia inuitatur ad veniā. Animus gētilis: quia vocatur ad vitam. hec ille. Igitur leti facti sunt celi et ciues celorum. Sic et nos gaudentes referamus grās deo: qui se ipsum dedit parvulū: ut nos magnos faceret in regno celoz: in quo vivit et regnat p infinita secula scloz. Amen.

In festo sancti Stephani p̄homartyris de eodem. Sermo. xliij.
Stephanus Iesuy videns. Fructus. xliij

Video celos

apertos et Iesum stantē a dextris sicut dei. Act. viij. In tribulatione positus ac laborantibus dilectissimus in xpo Iesu pro diuino amore non deest auxiliū sue gratie: qua fit ut quecunq; ardua et difficillima nō solū moleste: sed iocunde et equo aso ferāt. Nihil em̄ morte terribilius. Hāc tamē amici dei cū op; fuit passi sunt p xpo gaudentes: Et nemulorū exēpla referamus: proponitur exēplū de p̄homartyre: qui i etate sordidissima lapidationis martyriū patientissime tolerauit. Cui cū ex debito cogamur honores deuotum exhibere: ut possim; suffragio ipsius sue sanctissime vite esse imitatores: de ipso in presenti sermone dicturi sumus sub vno fructu: qui est Stephanus Iesum videns: sicut dicit in thesmate. Video celos apertos etc. In quib; sanctissimus dñs tria principalia pri-

uilegia beati Stephani notabimus.

Primum dicitur gratie.

Secundū victorie.

Tertium glorie.

In Stephano fuit gratia. Cap. f.

Primum p̄uilegiū dicitur gratie: de quo dicitur Act. viij. Stephanus autē plenus grā et fortitudine faciebat signa et prodigia magna in populo. Nā cū tria sint peccata prima: que ad cetera reducuntur: videlicet superbia: auaricia: luxuria. Pro quibus dicitur. f. Job. ij. Omne quod est in mundo: concupiscētia carnis est: et concupiscētia oculoꝝ: et supbia vite: necessarius est unicuiq; laborare ut ab his nō superet: quinimo vincēdo contrarias sequat virtutes. Quod esse nullo mō pot sine diuina gratia sicut docet Aug. in lib. de correptione et gratia: et in libro de predestinatione sanctorū: et in enchiridion. Deus autē benedictus unicuiq; laborare volenti et facere quod in se est: hanc gratiā libere largit: adeo ut nullus de propria negligētia cōqueri possit. An Lyprianus in epla ad dñm ait: Perfluēs largit spūs: nullis finib; premitur: nullis metarū spacijs frenatur: Admanna iugiter eruberat affluenter: Nostrū pectus tm̄ sitiatur pateat. Quātum illud fidei capax offerimus: tātur inundantis gratie haurimus. hec ille. Quod clare percipim; in beato Stephano xpi p̄homartyre dilectissimo: qui grā diuina superauit pfata peccata: et obtinuit in se tres solēnes virtutes: videlicet

Prima est virtus humilitatis.

Secūda est virtus paupertatis.

Tertia est virtus castitatis.

Prima virtutē quā obtinuit beatus Stephanus dicitur humilitatis in honore sibi ab ecclesia exhibito. Et enim docet scriptura Act. viij. ipse nō fuit vltimus: immo primus et septē diaconibus ab apostolis ordinatis in ministerio. Cū em̄ esset maxima multitudo credentiū: que in dies crescebat. xij. apostoli decreuerūt eligere septē qui poss-